

TILPASSING

Mulighetene i et eksisterende bygg og sted

*Prosess
av Vilde Reitan Forbregd
veileder August Schmidt
Master i arkitektur, NTNU 2020*

Oppgavebesvarelsen består av 4 ulike hefter, som er tenkt lest i fysisk format og de anbefales å leses i denne rekkefølgen:

Prosjektpresentasjon

Registreringsrapport

Tegningssamling

Prosess

Du leser nå prosesshefte.

Om metode

Jeg ønsket å starte prosessen med å dra til Leikanger, snakke med de ved skolen og i kommunen; høre det de hadde å si, deres tanker og ønsker. Samtidig kunne jeg se på skolen og kartlegge de initiale inntrykkene som oppstår; følelser og tanker, om bygget og situasjonen. Inntrykk som jeg kunne ta med videre i prosessen og oppgaven.

En viktig del av prosessen vil være å kartlegge den eksisterende C-fløyen, dets styrker og svakheter. Derfor ville jeg i forhold til dette foreta en grundig registreringsprosess hvor jeg håpet på å komme til en konklusjon om hvilke verdier som lå til grunn for videre

arbeid. Dette ble gjort ved at jeg satt meg inn i byggets fysikk og tilstand, så vel som romslige og estetiske kvaliteter og potensialer. Samtidig ville arbeidet med romprogrammet, som baserte seg både på observasjonene jeg gjorde i fløy C og andre informasjonskilder, bli dette; å identifisere behov og verdier. Dette ble med på å avgjøre hva som burde videreføres og styrkes og hva som kunne forandres, justeres og tilføyes. Sluttresultatet av denne delen av prosessen ble en registreringsrapport som kartlegger behov, tiltak og verdigrunnlag.

Videre utover i semesteret brukte jeg denne rapporten, og den informasjonen jeg hadde tilegnet, i prosjekteringsarbeidet.

Min arbeidsmetode, og prosess, har ikke vært en rett linje, men mer som en prikk som går litt hit, og litt dit, for så å gå ti steg tilbake, før det går elevene steg fremover. Som et resultat er det vanskelig å sortere alt i en logisk og kronologisk leselig rekkefølge. Dette heftet har derfor, slik at det er en viss struktur å forholde seg til, blitt delt opp i tre hoveddeler; *oppstart, før midtsemester og etter midtsemester*. Innad i disse vil jeg prøve å vise de punktene som har påvirket prosjektet mest, og ført det dit det er i dag, på best mulig og forståelig måte.

Metoder og verktøy som jeg har brukt dette semesteret har vært:

- *Tegning, skissering, tracing maling(akvarell)*
- *Collage*
- *Teori; faglitteratur, referanseprosjekter*
- *Diskusjoner med andre*
- *(noen) modellstudier*

Innhold

Oppstart

6.-12. januar 2020	9
Interessante bygg og materialer	10-13
13.-19. januar 2020	14
20.-26. januar 2020	15
Stedet	16-17
Essens	18-19
Referanseprosjekt	20-24

Mot midtsemester

I møte med omgivelsene	29-42
------------------------	-------

Etter midtsemester

Fasadestudier på disse tilbygg	52-56
--------------------------------	-------

Kjeller og bibliotek

57-59

Garderoben

60-68

Materialitet

69-81

6.-12. januar 2020

Studietur til Leikanger

6.01

Registrering av Leikanger og Hermansverk.

7.01

Besøk hos Sogndal kommune ved Kjetil Rørstad Norvik.

Møte og intervju med rektor Ingunn-Marie Myren.

Befaring og registrering av svømmehallen.

8.01 - 10.01

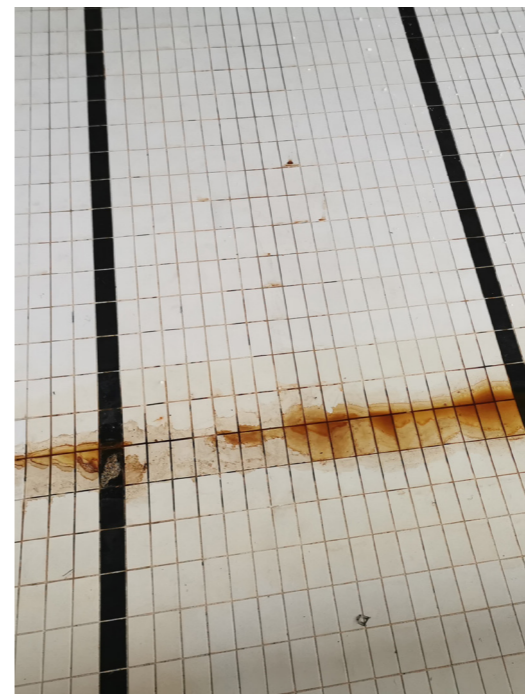
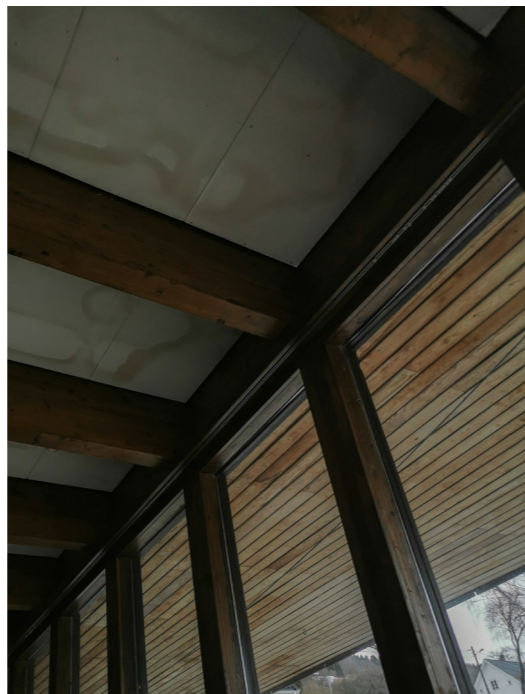
Innhentelse av informasjon og videre registrering.

OPPSTART

Interessante bygg og materialer

13.-19.. januar 2020

Konkretiskering

13.01.20

Konkretisere og filosofere over problemstilling.

14.01.20

Fokus på materialitet og stedstilpassing?

15.01.20

Uthenting av kart og kartdata.

16.01.20 - 18.01.20

Fenemenologisk skriving.

20.-26. januar 2020

Analyser

20.01.20

Jobbe med analyser.

21.01.20

.. Jobbe med analyser.

22.01.20

Fortsette analyser.

23.01.20

Skrive analyser

24.01.20

.. *Skrive analyser.*

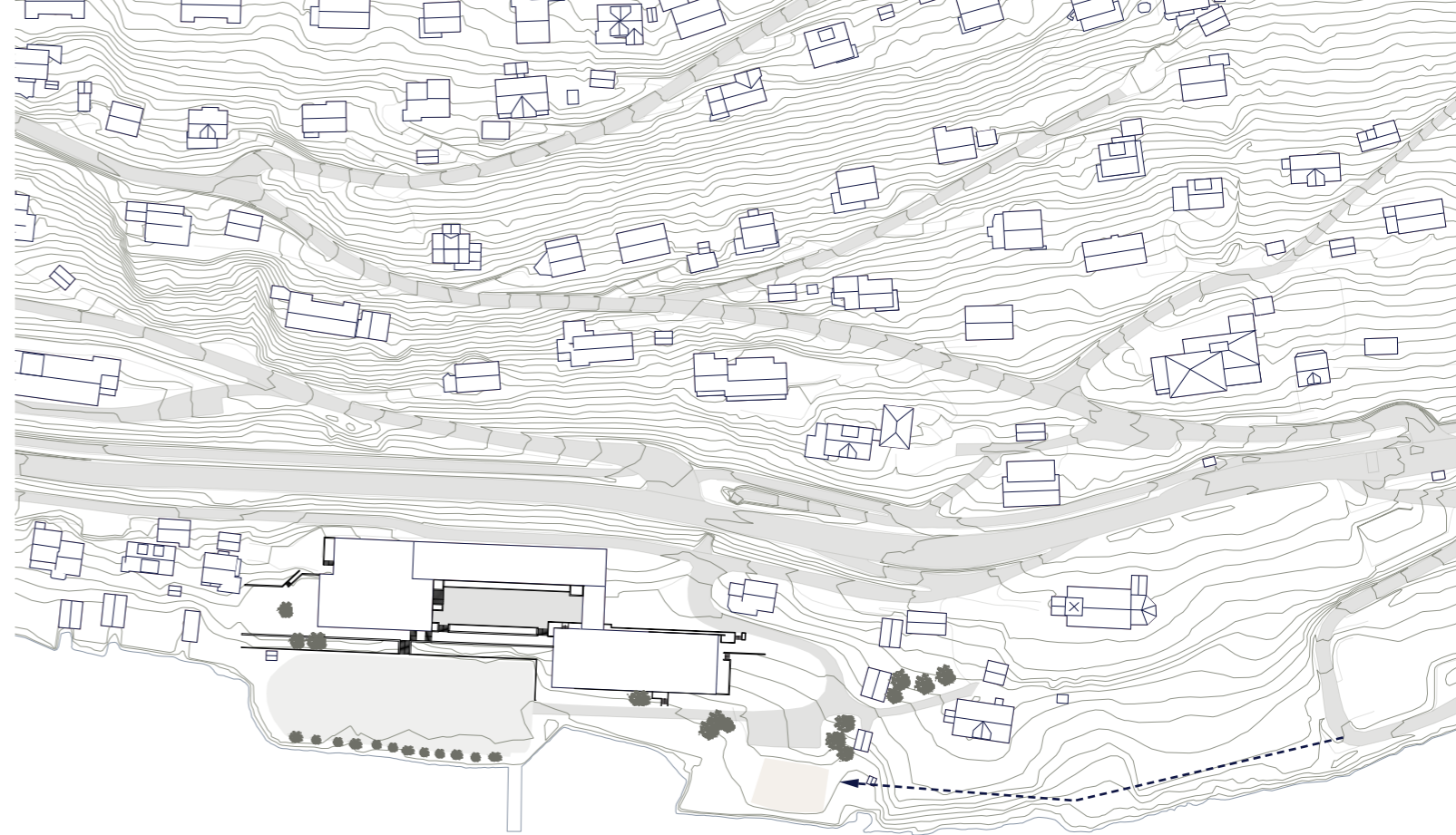
Stedet

Mye av arbeidet de første ukene gikk med på å analysere Leikanger som tettsted, men hovedsakelig Leikanger ungdomsskole.

Gjennom analysene av begge, og kanskje farget av mitt eget forhold til bygda da det er her jeg vokste opp, ble

Mye av arbeidet var en bearbeidelse av stedet og tomten. Hvor, og hvordan skolen ligger i terrenget. Hvordan elevene, og andre, bruker det. Dets tilstand og kanskje mest det forholdet bygget har til det omliggende landskapet.

Da jeg møtte med Kjetil Norvik i Sogndal kommune gjorde han meg klar over at det var tenkt, om noen år, å lage en promenade langs fjorden, fra den gamle fylkeshus tomten i øst, langs prestegården og til uteområdene ved skolen. Han sa dette var en prosess som kunne ta flere år, men hvis dette faktisk realiseres hadde det vært interessant å se på uteområdene og hvordan man kunne skape noe som bidra til en annen til en opplevelse i enden av denne promenaden.

Bevegelsen til den tenkte promenaden

Essens

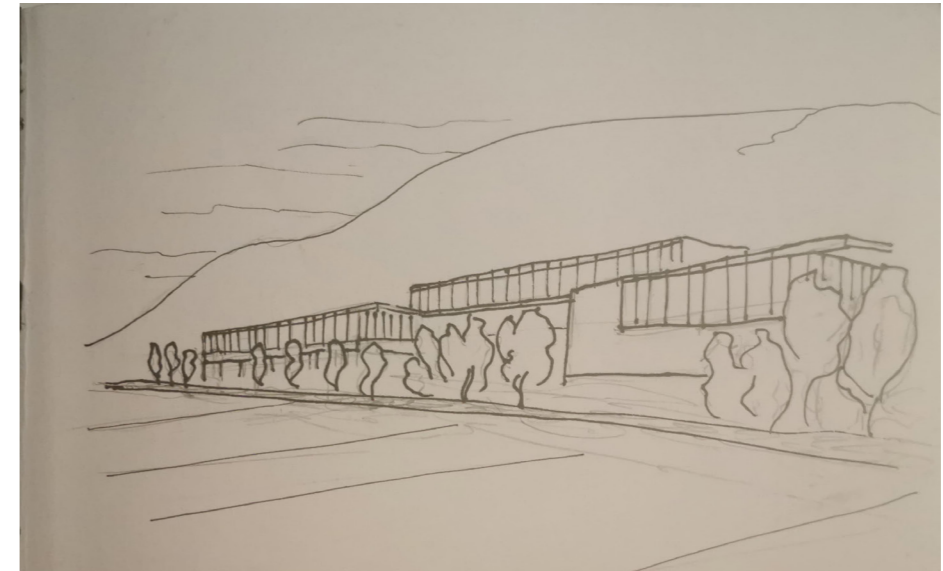
Utgangspunktet for prosjektet mitt var en tanke om at det bygde miljø sitter med kvaliteter som ikke alltid kan gjenskapes, selv hvis de rives og det bygges nytt på eksakt samme sted. Dette fordi det er mange bevisste valg og ytre påvirkninger som har ført til at bygningen har blitt slik den er; måten den forholder seg til stedet og bruken, stilretninger og pedagogiske tilnærminger. Så vell som den posisjonen bygningen har i et nærmiljø, og det forholdet innbyggerne har til den.

I løpet av dette semesteret ønsket jeg derfor å jobbe mot å finne disse tankene, gripe essensen til bygget, og kartlegge det for så å kunne lage et prosjekt hvor denne essensen blir ivaretatt og videreført.

Gjennom hele prosessen har jeg fokusert på å reflektere over bygningens verdier og prøvd å komme til et svar på hva som er fløy C sin essens, samt satt meg inn i dets historie.

De begrepene jeg føler reflekterer fløy C, hele Leikanger ungdomsskole, sin essens ble da disse:

- *Stedet*
- *Enkeltheten*
- *Folkene*
- *Holdbarhet*

Leikanger ungdomsskole sett fra fjorden

Referanseprosjekt

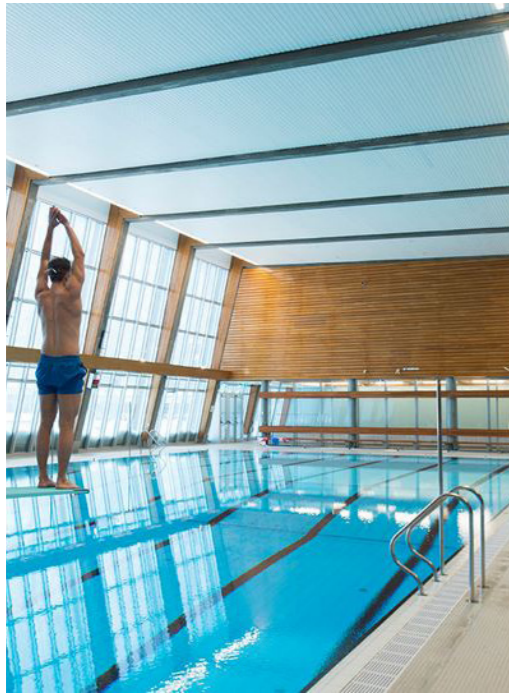

1. foto av Yngve Olsen

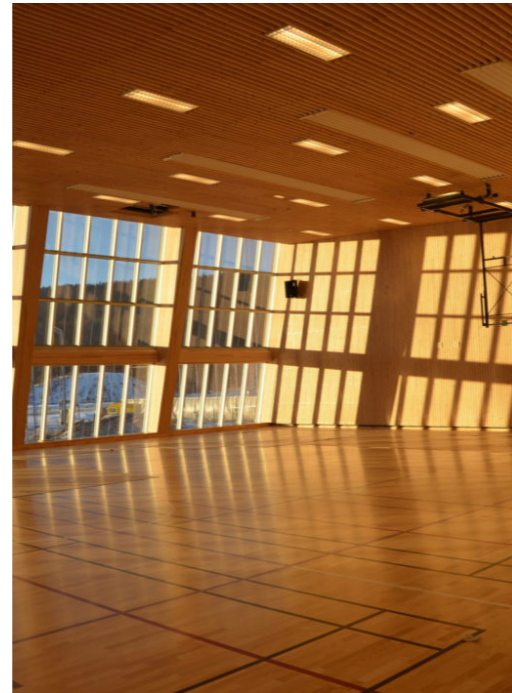

2. foto av Kristina Schröder

Norges idrettshøgskole, Pran & Torgersen (1968)

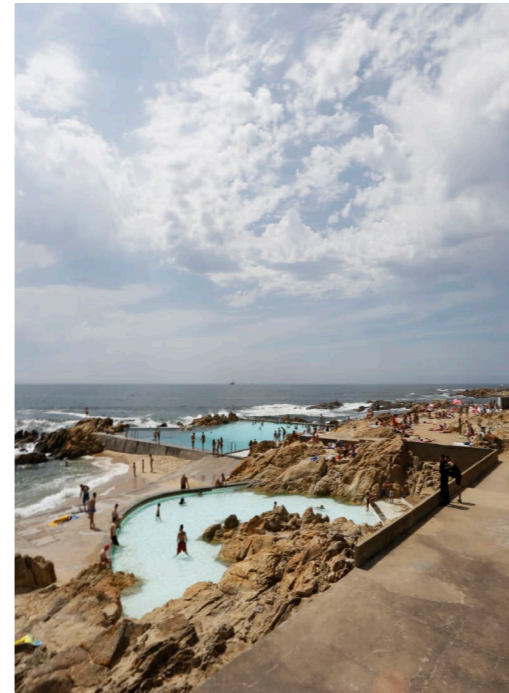

3. foto av Emil Sollie

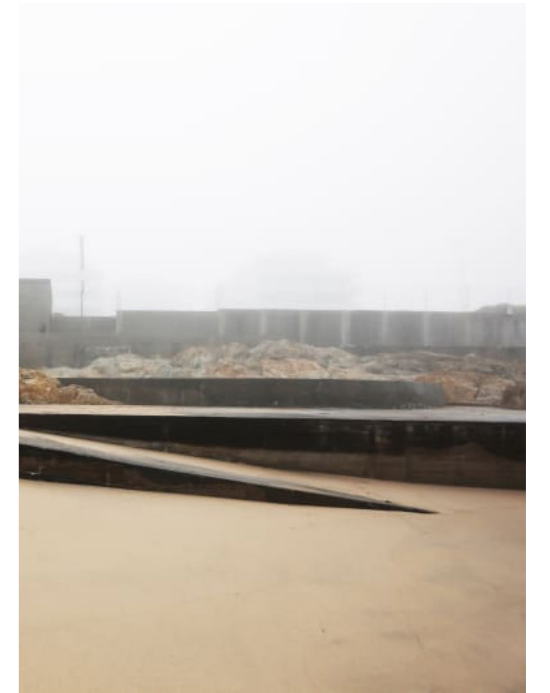

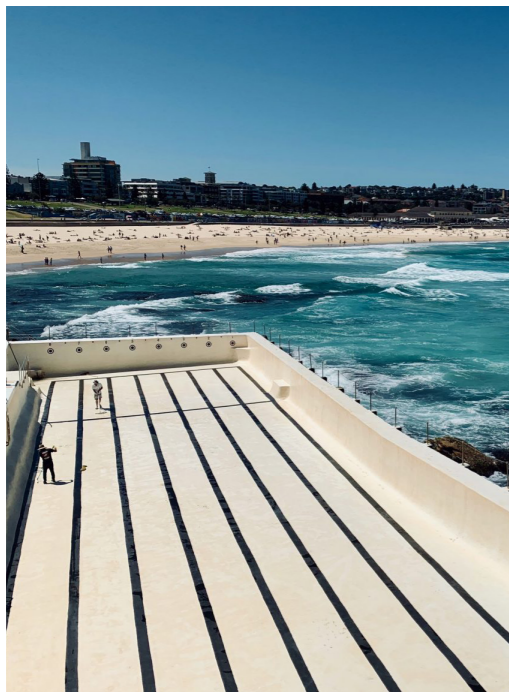
4. foto av Ole Billing Hansen

Leca swimming pools, Alvaro Siza

5. og 6. foto av ATELIER XYZ

7. foto av Tijana

8. foto av Corvette

MOT MIDTSEMESTER

Etter at jeg var ferdig med å bearbeide materialet jeg innhentet på Leikanger, startet jeg med å undersøke mulighetene i tomte.

Et ønske som oppstod tidlig var å gjøre fløyen universelt utformet, og da spesielt bassenget siden det ikke er det i dag. Funksjonalistiske, modernistiske bygninger, slik som Leikanger ungdomsskole, er tegnet for den funksjonen de skal har. De skal være brukbare. Derimot var ikke fløy C det noe mer, den oppfylte ikke det å være funksjonell for alle mulige brukere. Derfor ville jeg undersøke mulighetene for å få garderobene opp til 1. etasje, slik at alt kunne være på et plan og universell tilgjengelighet ble mulig.

Jeg undersøkte mulighetene for å

flytte garderobene opp til vestibylen, men i tillegg til at det ble for liten plass, virket det slik at det brøt kontakten mellom inngangen og svømmehallen. Det var i dette område hvor det opprinnelig var billettkiosk i forbindelse med bassenget, samt glass vinduer inn til bassenget.

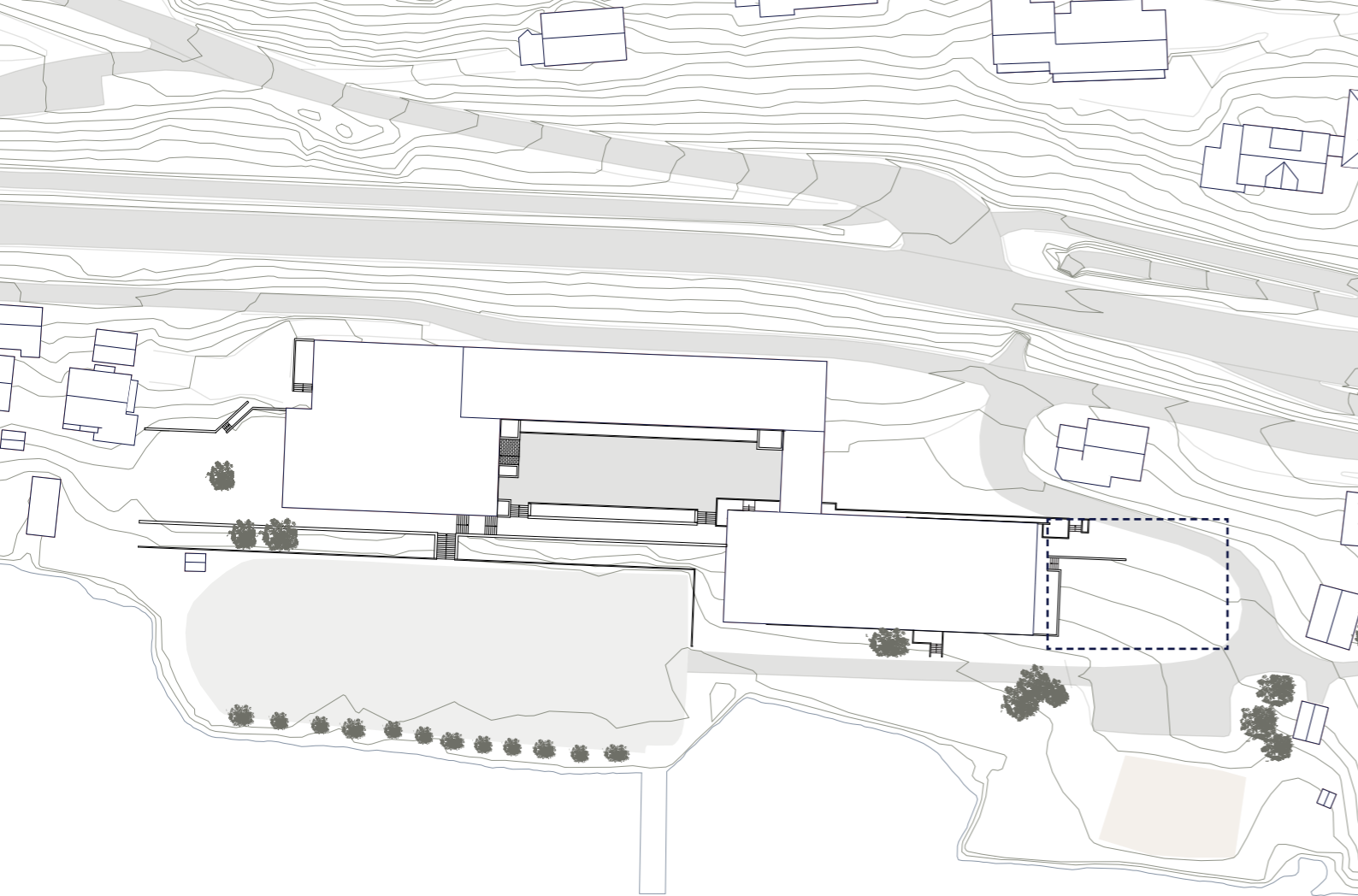
Hvis man plasserte byggene her ville man også miste en siktlinje som gikk fra skolegården igjennom hele bygget og til fjorden, den er ikke der i dag, som man nå kunne ha gjeninnført. På grunn av dette ble ikke garderobene plassert her.

Etter dette begynte jeg å se på mulighetene for å lage en tilføyelse i øst for å få plass til garderobene. I forhold til hvor bassenget lå, og at det

var en åpen plass rett utenfor virket dette som en plass hvor det lå mange muligheter.

Samtidig som man kunne få plass til et tilbygg her, kunne det det åpne for muligheten til å lage noe som hadde en kobling til vannet og områdene rundt. Dette var noe jeg ønsket å jobbe med, da jeg mener det utgjør en del av essensen til bygget, som nevnt tidligere.

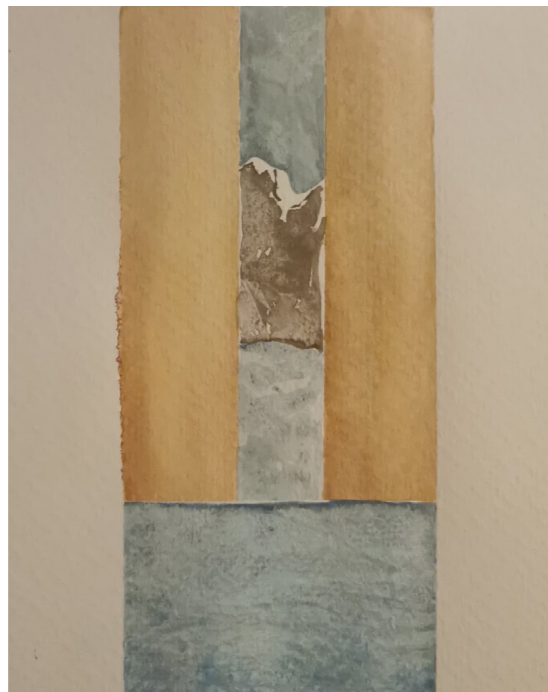
I forhold til denne koblingen med uteområdene og fjorden, ville jeg undersøke ulike måter å ramme inn disse i form av vinduer og lysinnslipp.

I møte med omgivelsene

Mulig område for tilbygg.

*Innramming av fjell og fjord. Ser ut som
bassenget møter fjorden.*

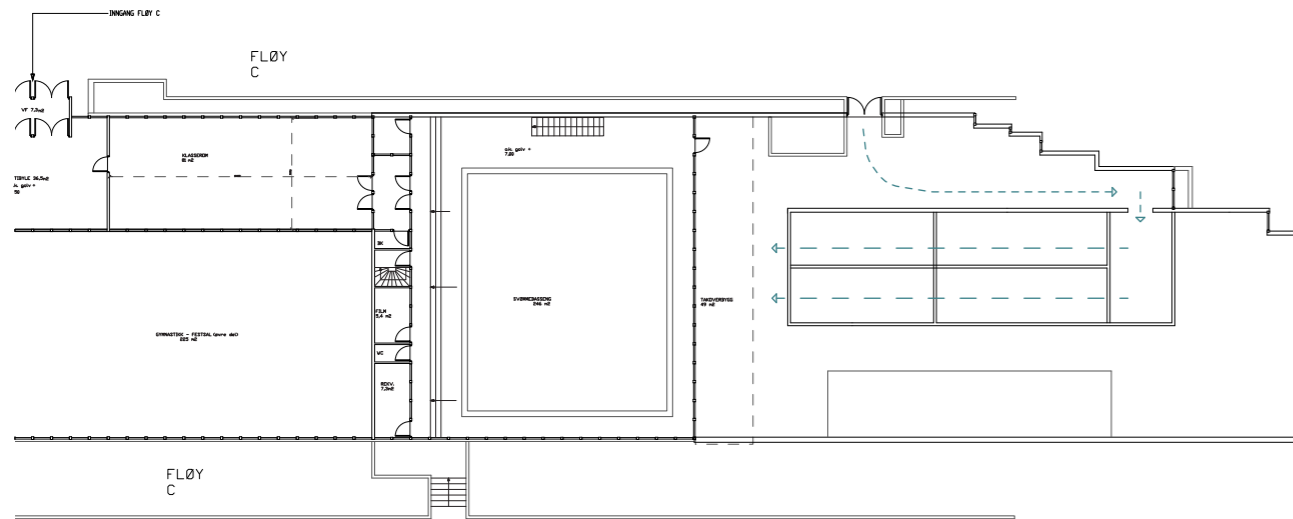
Innramming av fjell og fjord

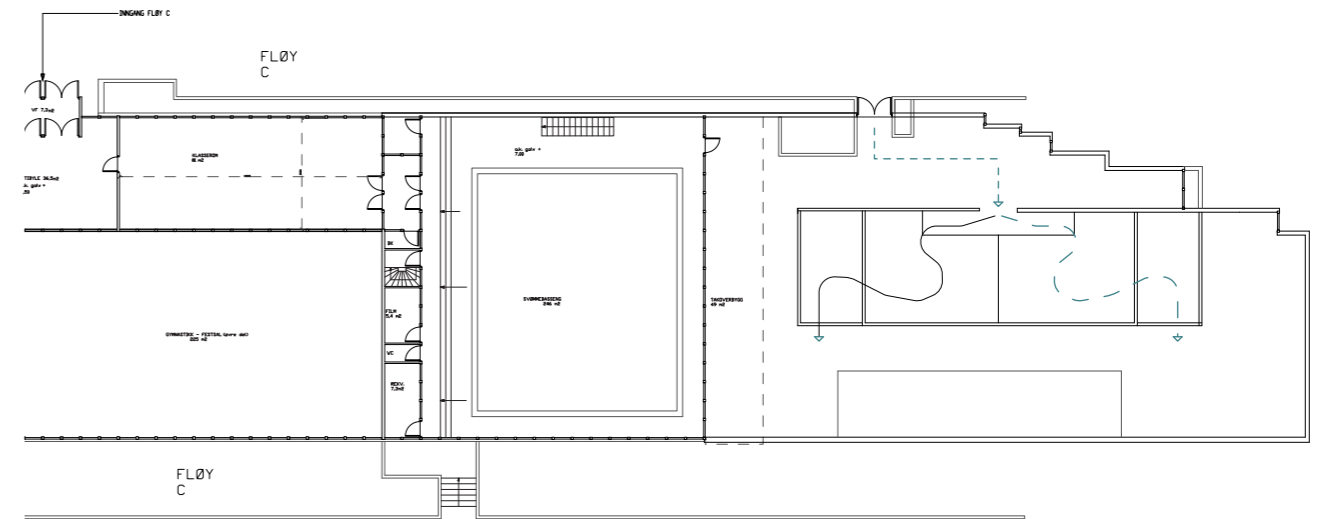
Innramming av fjell og fjord. Blir bassenget fjorden?

Og innramming av det grønn

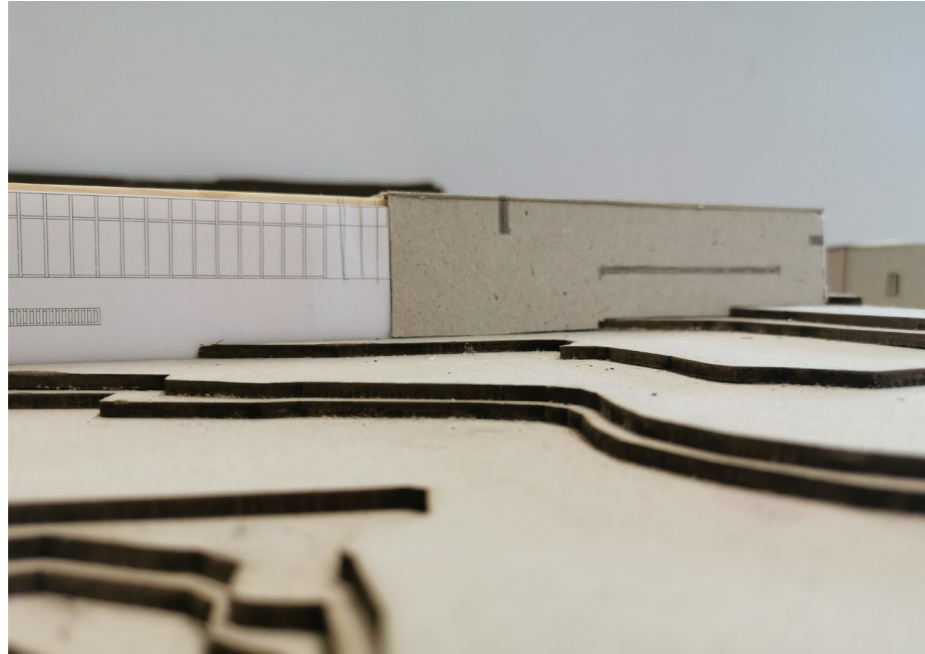

En buktende fasade, for å forholde seg til veien, samt skape muligheten for må lysklisser i østfasaden.

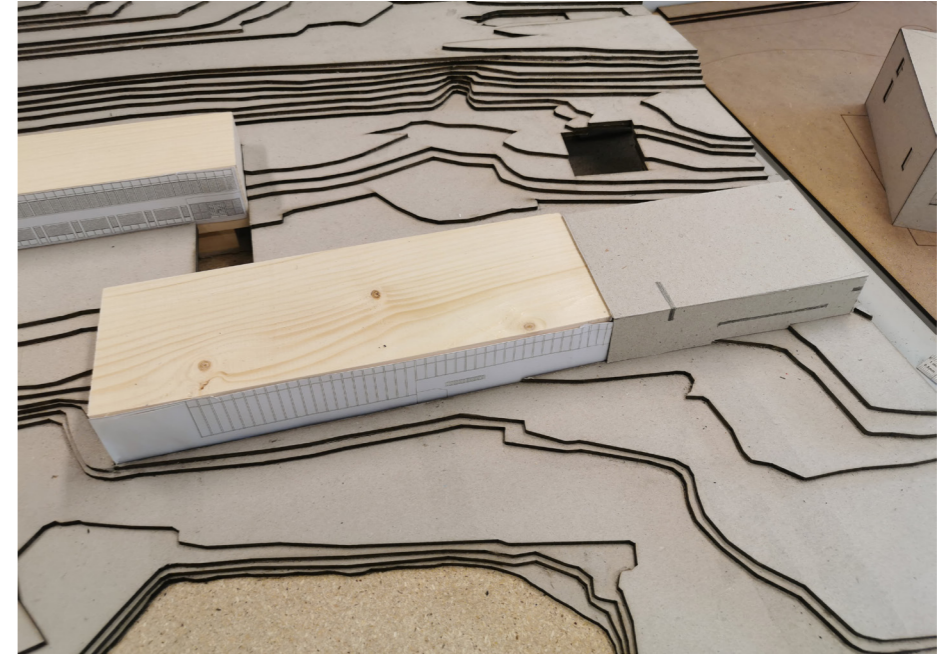

Sirkulasjon fra inngang, gjennom garderobe og ut til bassengrommet.

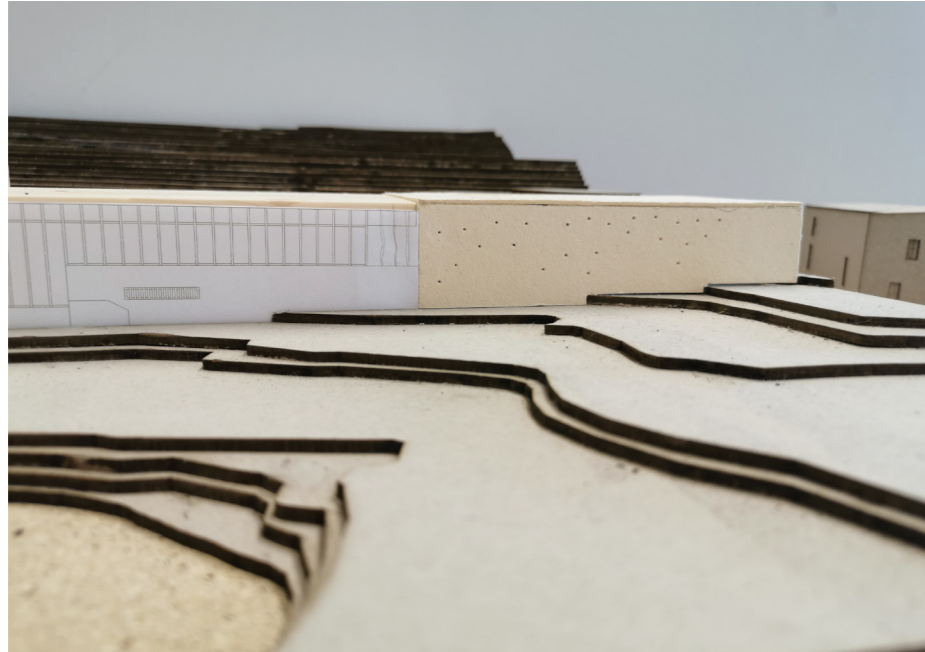

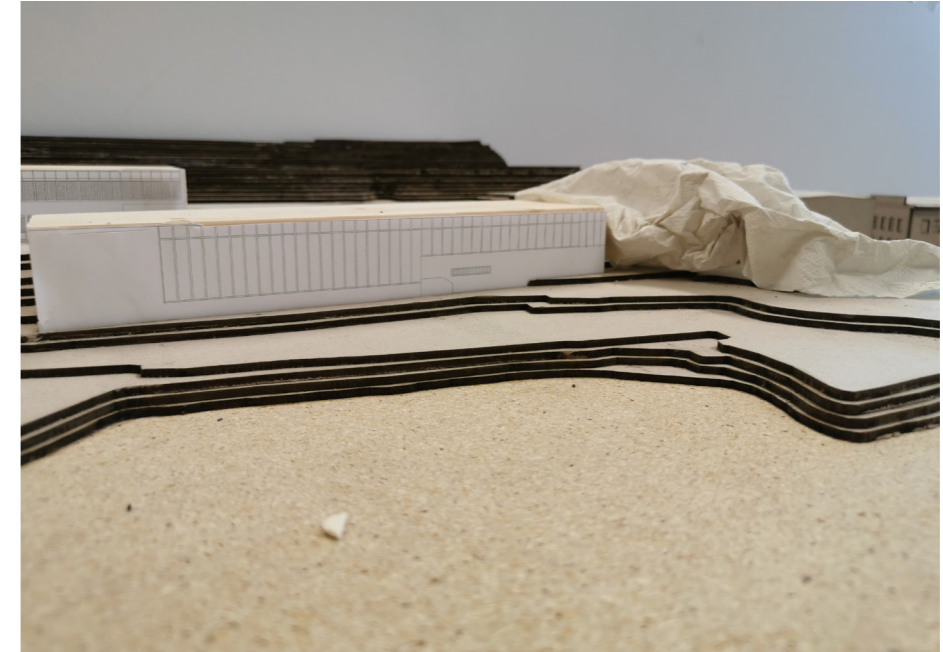
Det nye kan være en kontrast til det gamle. Mindre utsyn, men med fokus på å ramme inn ulike situasjoner og utsikter.

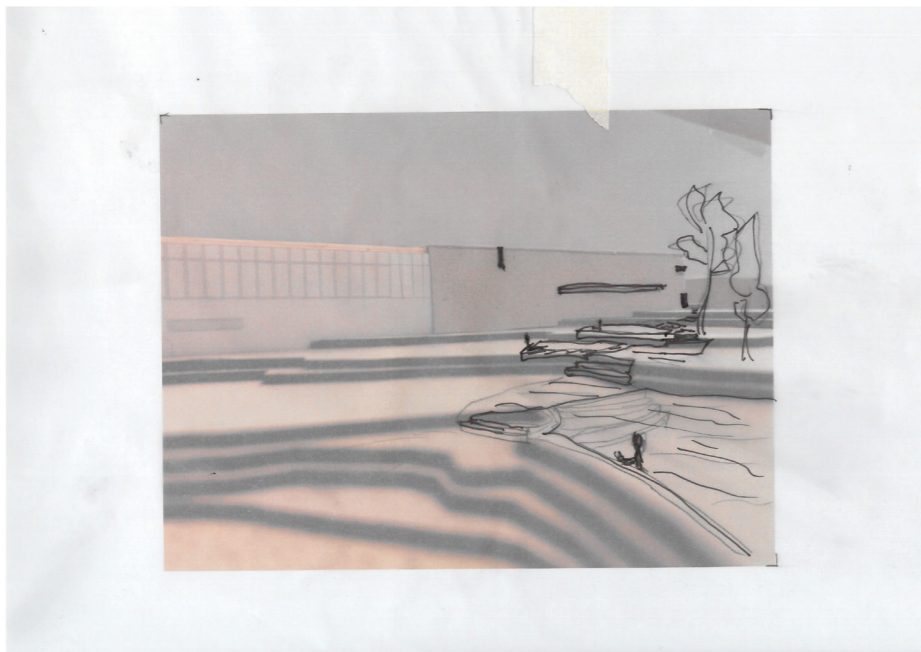
Smale og/eller lange vindu, og overlys.

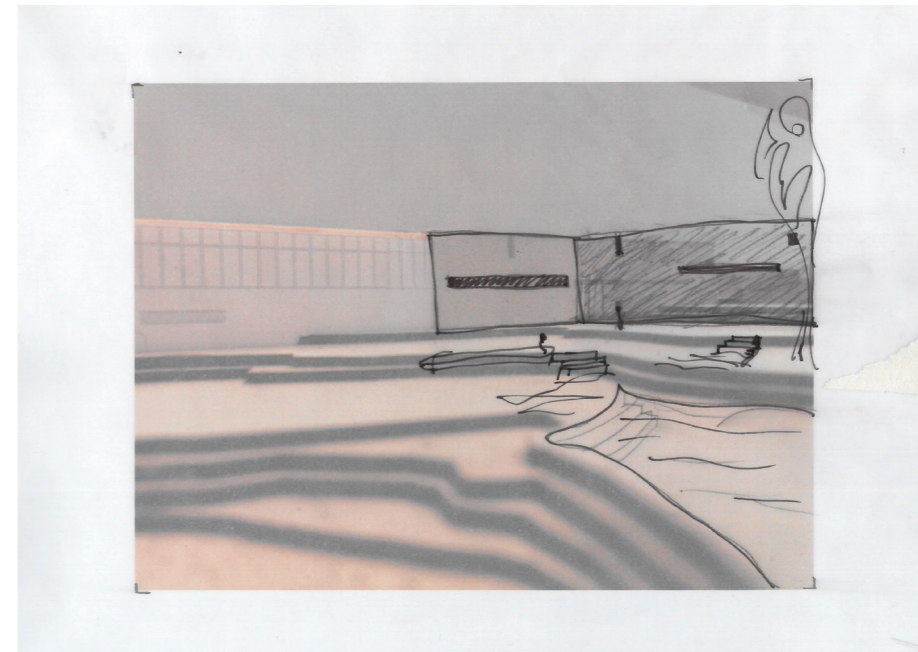
En lysere fasade, med små perforerte hull som slipper in ulik mengde lys.

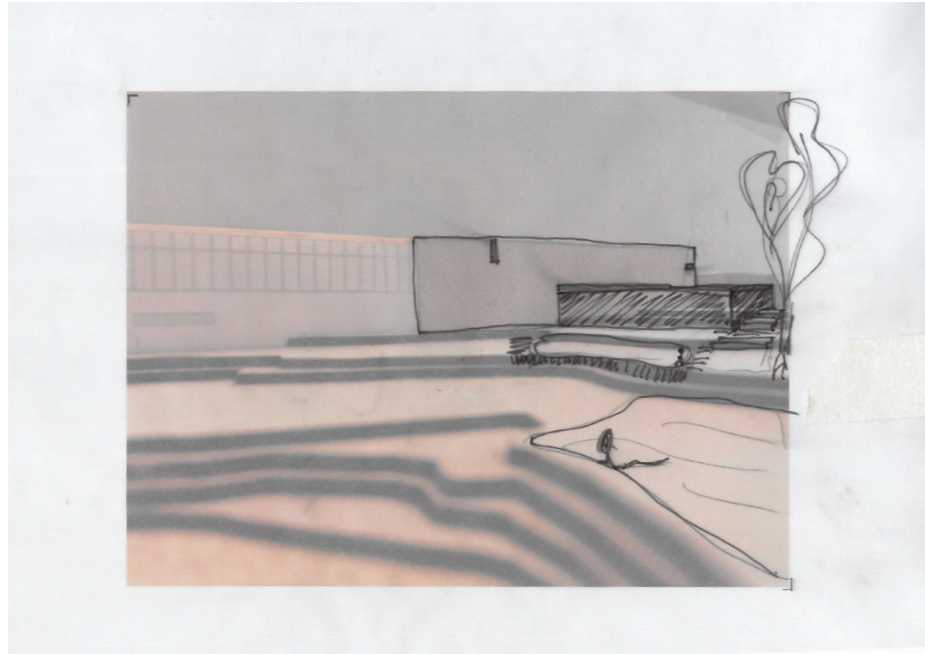
En liten digresjon

Et tilbygg som skaper opplevelser for innbyggerne...

...i ulik fasong...

...men alltid i kontakt med fjorden.

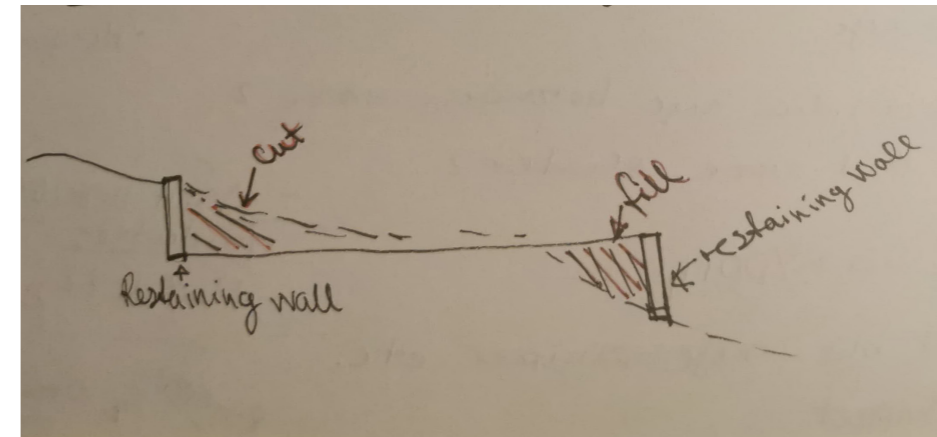
ETTER MIDTSEMESTER

Etter midtsemester fikk jeg tilbakemeldinger på at det var mye interessant som kunne skje i uteområdene samtidig som jeg måtte ta noen steg tilbake og se på hvor jeg ville legge tyngden min i prosjektet og hvorvidt denne tilføyelsen bidro til å føre prosjektet mitt dit jeg ville.

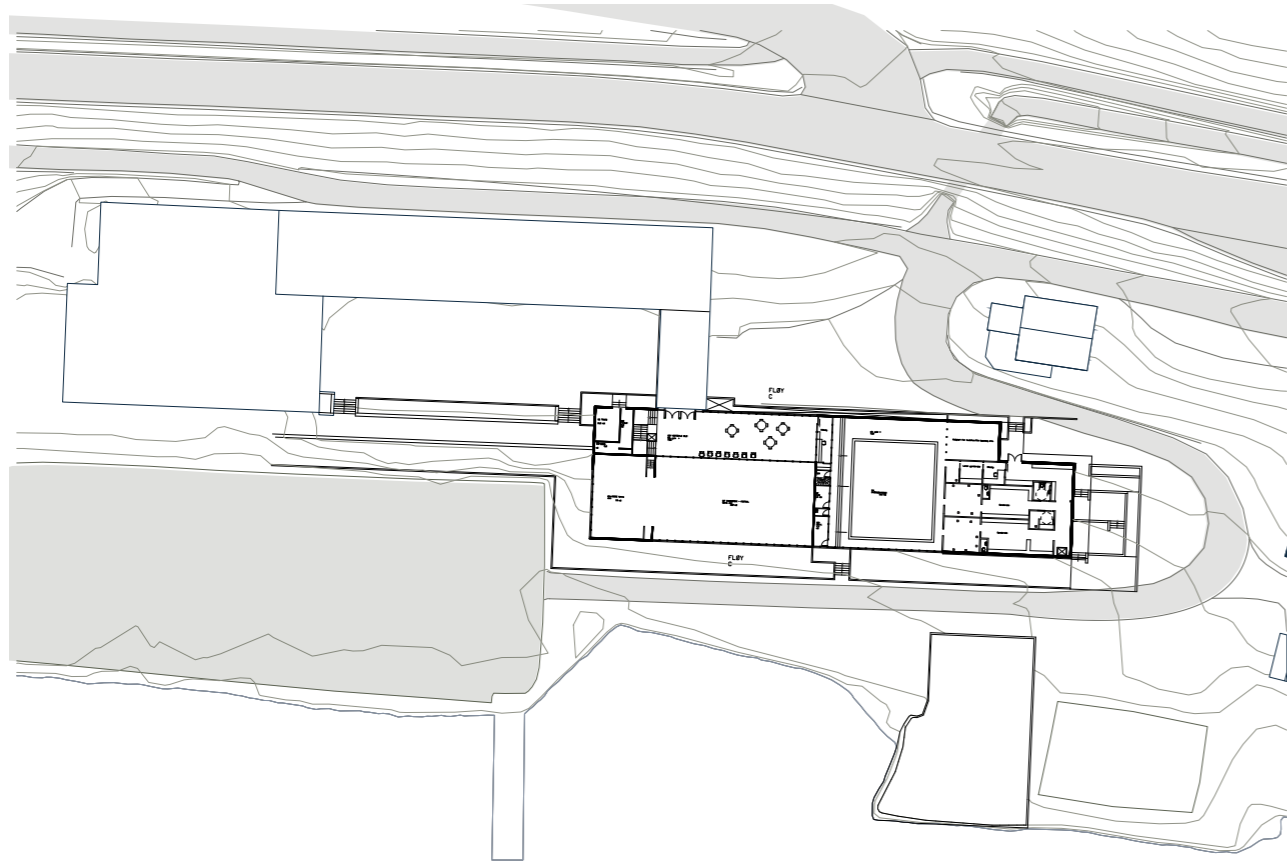
Som nevnt tidligere var uteområdene noe jeg ville jobbe med, og som jeg følte var spesielt for fløy C. Disse hadde jeg ikke fått jobbet så mye med før midtsemester, så derfor ønsket jeg å gå dypere inn i de nå. Det å skape en forbindelse mellom svømmehallen og fjorden, kunne være med på å skape nye opplevelser for innbyggerne på

Leikanger.

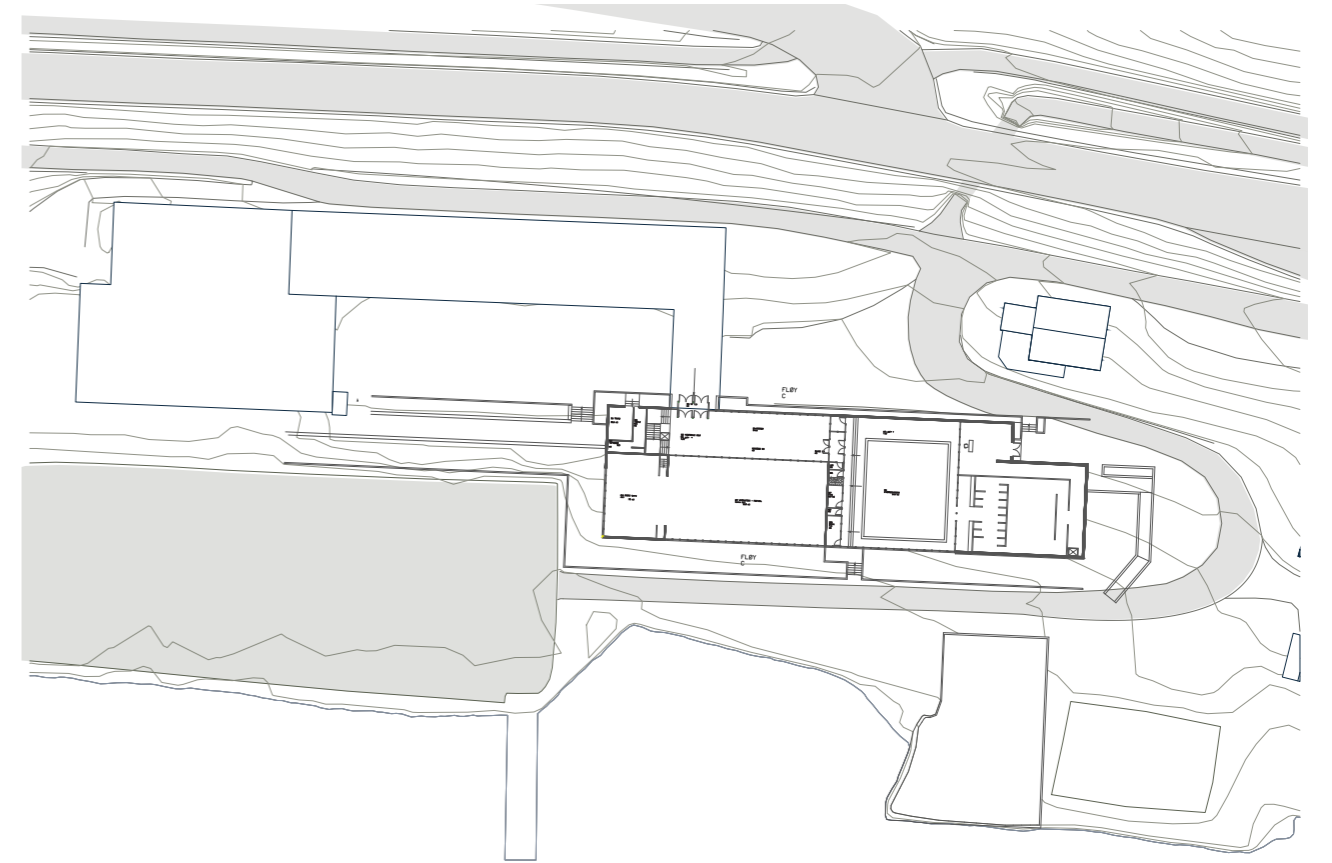
De allerede eksisterende uteområdene ved skolen var en skolegård som lå mellom fløyene, uteplassen i øst, grønt arealer med volleyballbane, strand og brygge nede ved fjorden, samt en ballbinge og fotballbane. Ballbingen og fotballbanene var koblet sammen med skolegården gjennom trapper som stoppet på ulike terrasser i landskapet. Alle disse trappene og rekkverkene var i betong. Uteområdene i øst hadde og liknende formspråk. Jeg tenkte derfor at det hadde vært interessant å se på muligheten for å knytte dette uteområde, og slik svømmehallen, sammen med fjorden.

Bruke høyden i terrenget, slik som resten av skolen, og skape ulike nivåer og situasjoner.

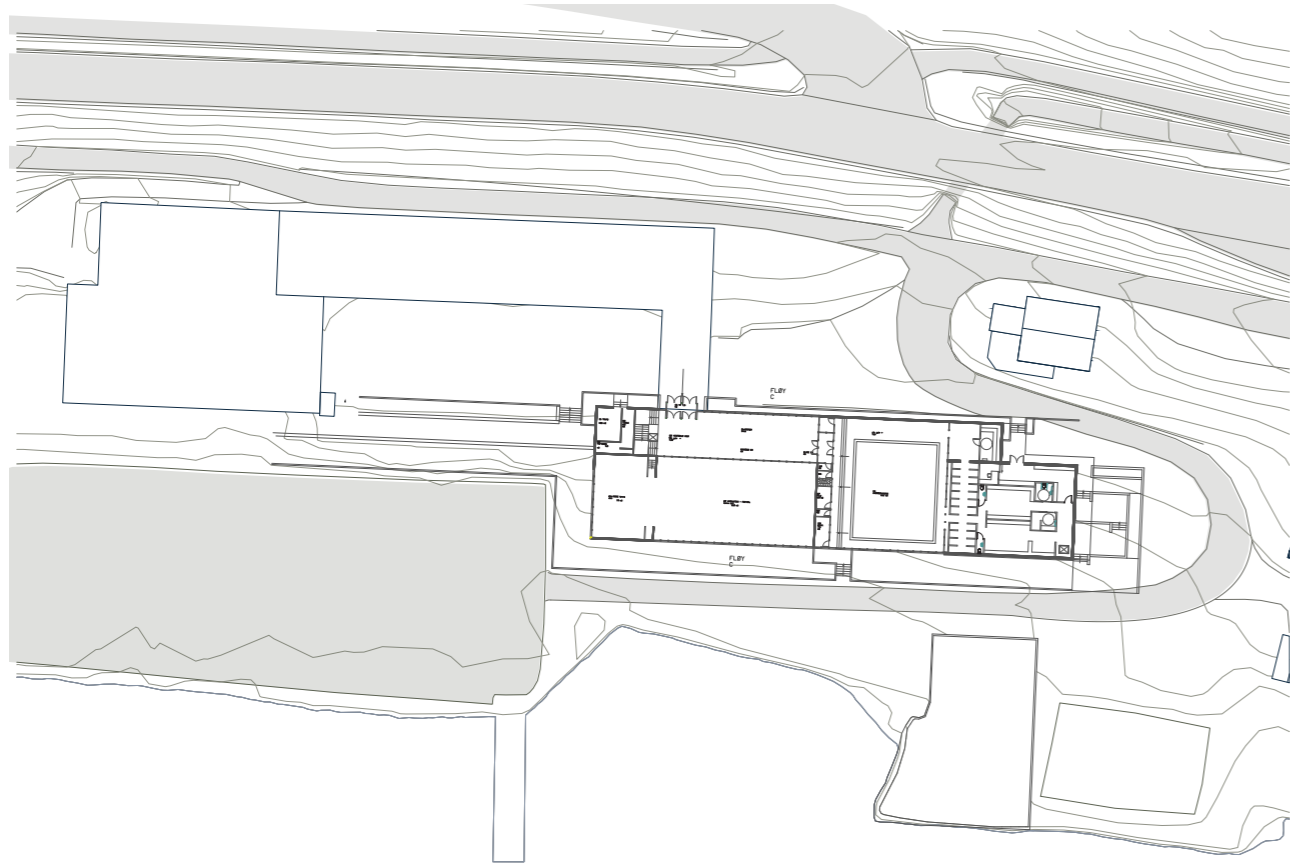

Gjøre tilbygget mindre, gi mer plass til uteområdene.

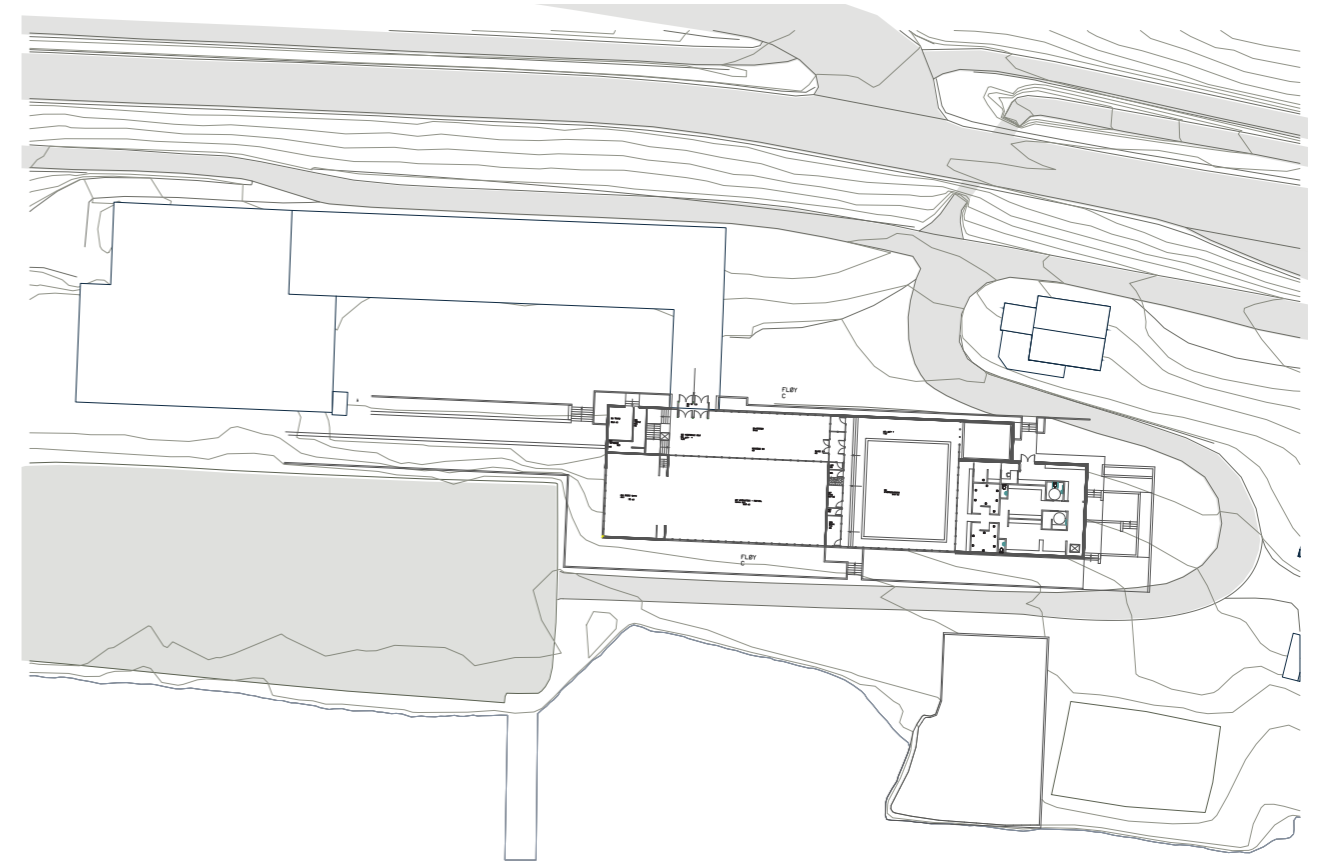

Tilbygget får en skjermet, og egen inngang i forbindelse med uteområde. for skjult?

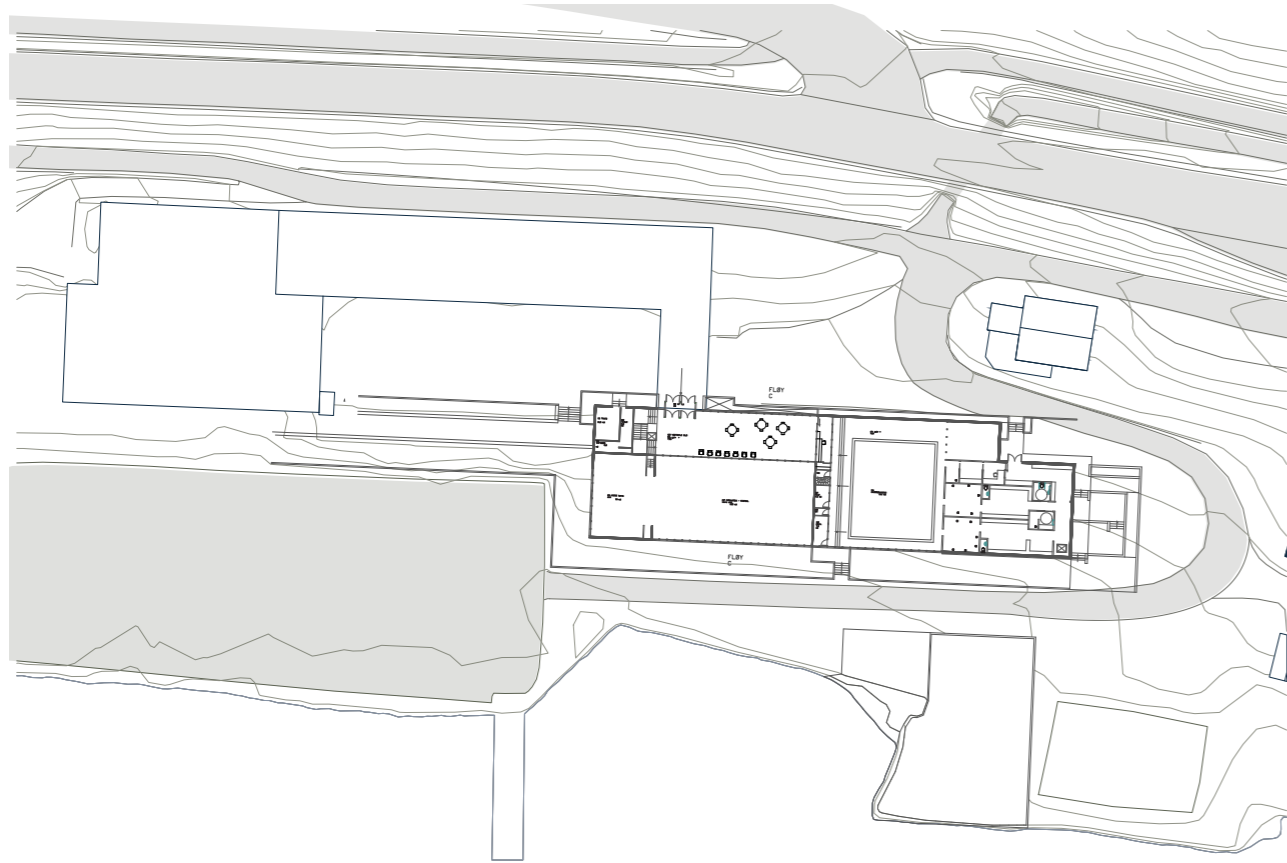

Åpne vestibylen. Billettsalg? "Tribune"?

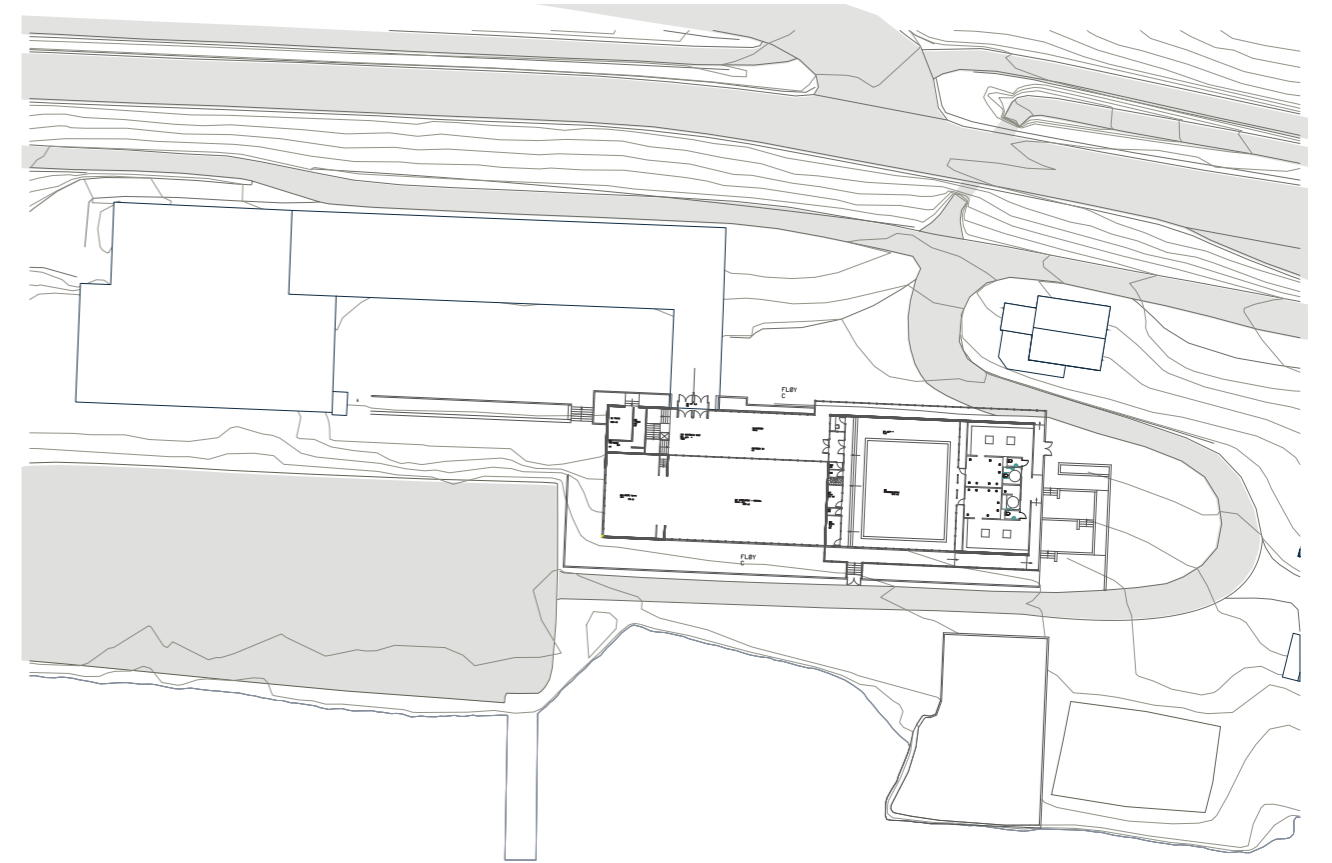

Bruke trapper og ramper, for å komme i kontakt med fjorden.

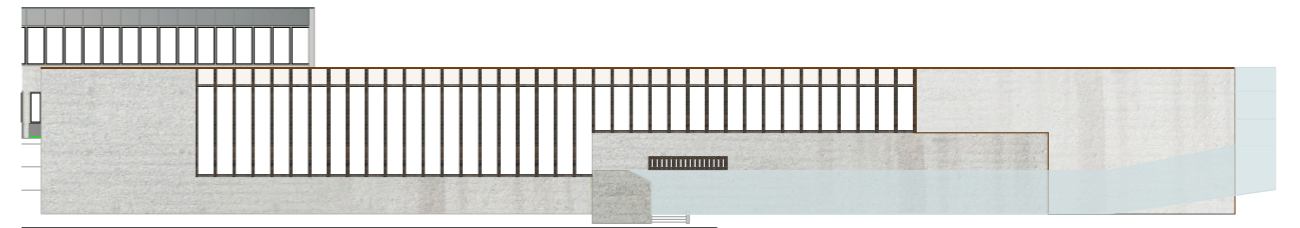
Lage et svømmebasseng ved fjorden. I fjorden?

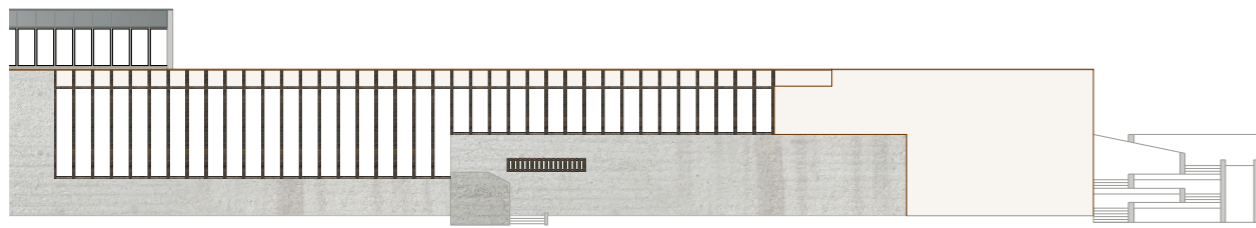
Beholde eksisterende inngang. Lage en lang gang som omkranser bygget og forbinder oppe med nede. Skolegård med fjord.

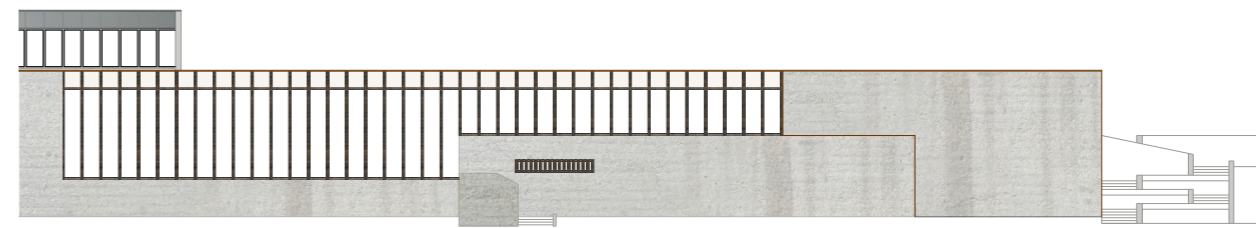
Fasadestudier på disse tilbygg

Den omkransende gangen

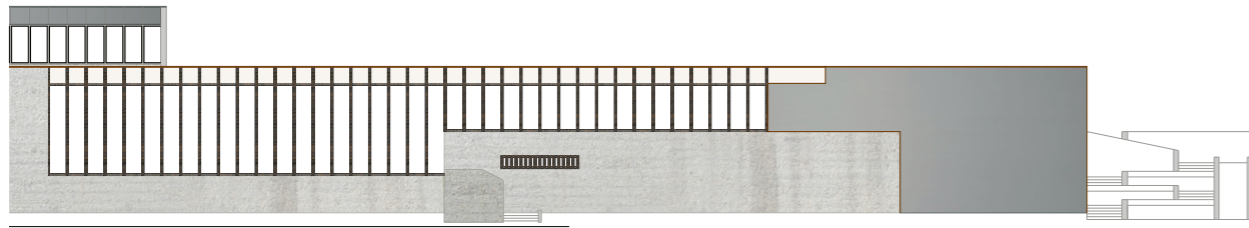

Lyse fasadeplater, med uteområde

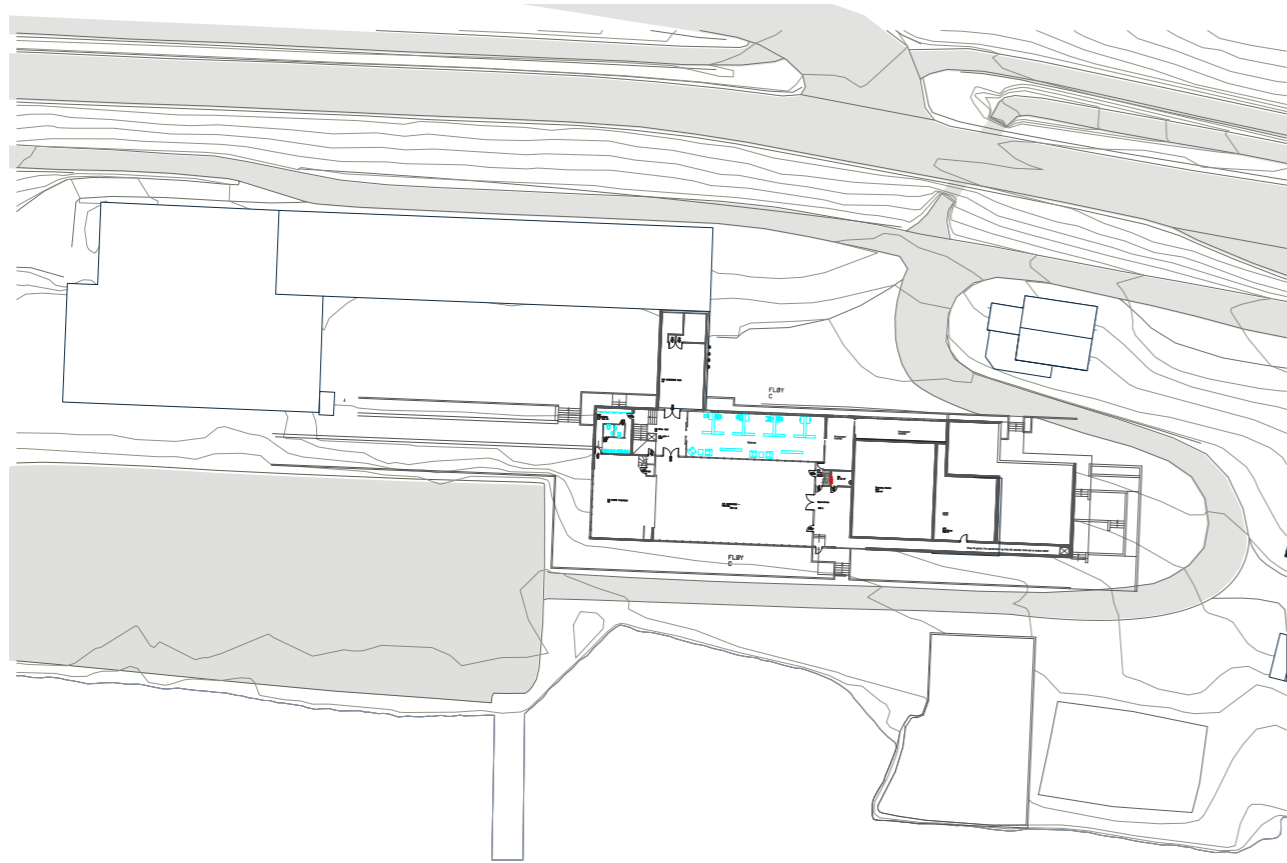

Betong, med brunt sinkbeslag

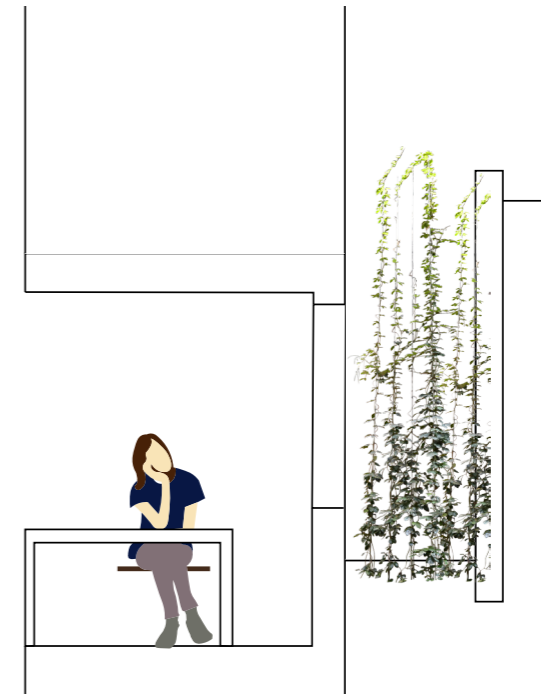
Kjeller og bibliotek

Grå forpatinerte sinkplater for å skape en sammenheng med fasadendringene til fløy A og B.

Se på muligheten for å transformere arealer i kjelleren, slik at man kan beholde biblioteket hvis man gjeninnførte vestibylen og billettkiosken.

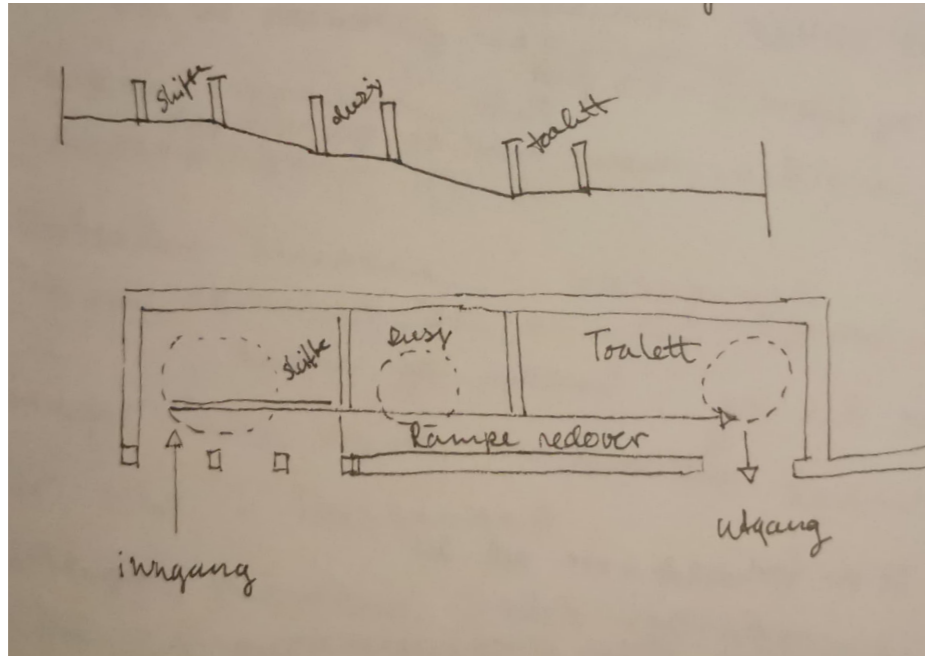
Bruke de omliggende forstøttingsmurene til å lage nye lysgraver og slik slippe lys ned til et mulig bibliotek i kjelleren.

Garderoben

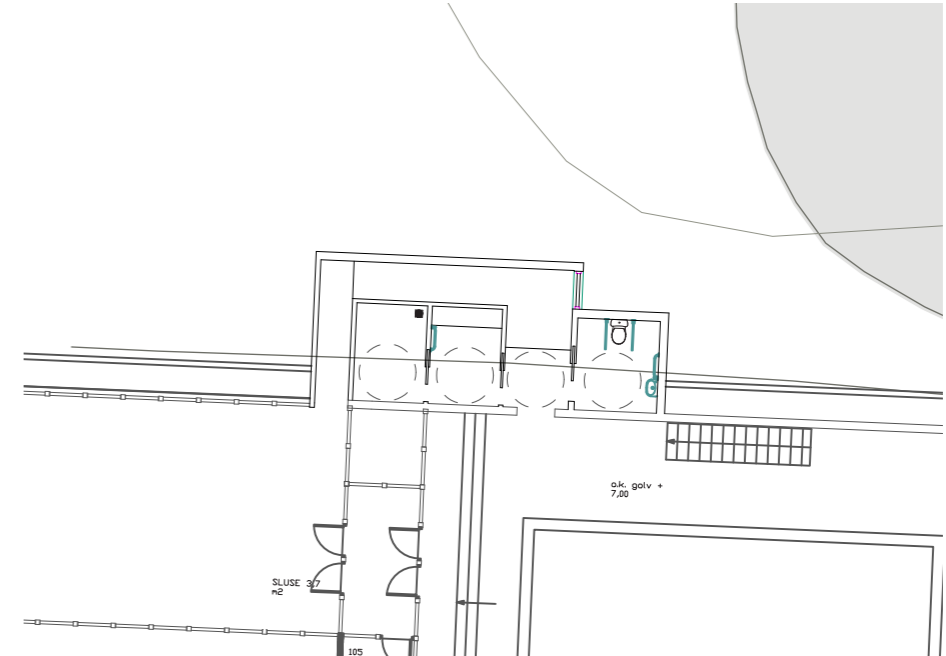
Etter veiledning med August, fordi jeg satt fast i utviklingen av den store tilføyelsen, fant vi ut at det kunne være interessant å undersøke muligheten til å se på en mindre tilføyelse. Trenger man egentlig et stort nytt tilbygg?

Kunne man heller gjort det lite, og slik åpne de store uteområdene får å kunne bruke mer av de i skapelsen av de nye opplevelsene og sammenhengen med fjorden.

Det er og er noe fint i å kunne beholde inngangen der den er i dag, slik at man ikke trenger en sekundær inngang, som kan bli litt gjemt og anonym. Man opprettholder da også den originale sirkulasjonen mellom byggene.

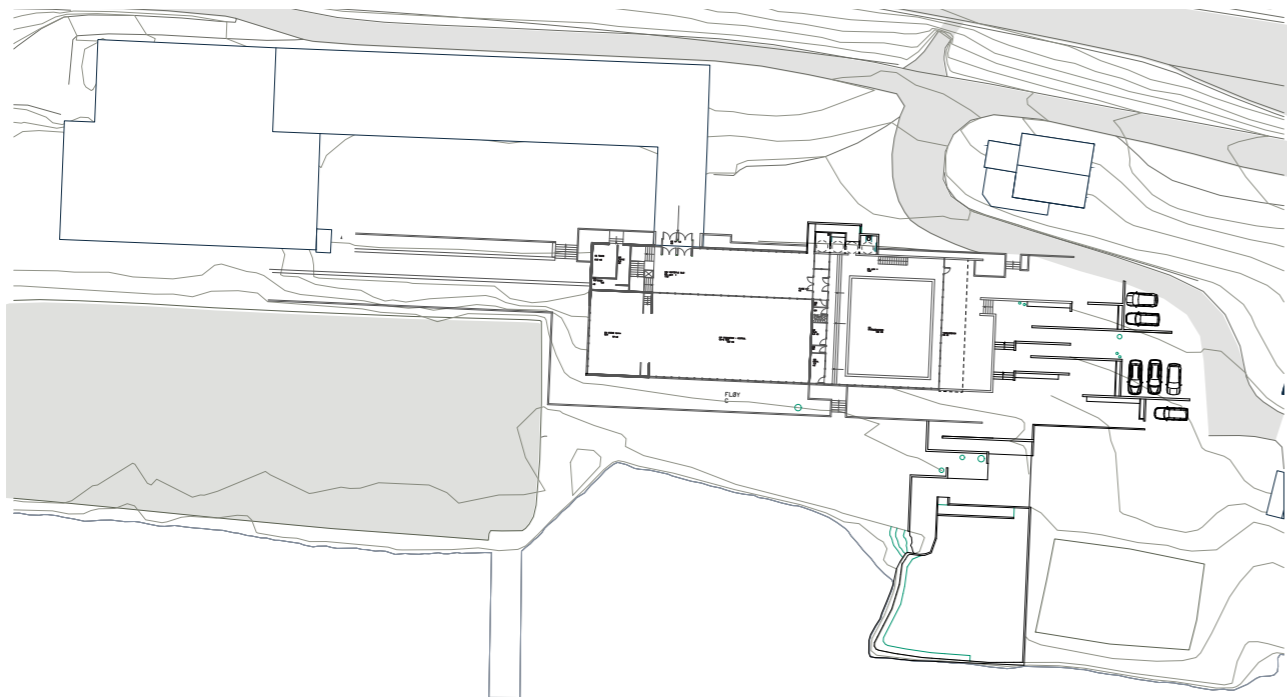

Se på om garderoben kan være en gjennomgående rampe, hvor de ulike rommene er plassert på de ulike reposene til rampen.

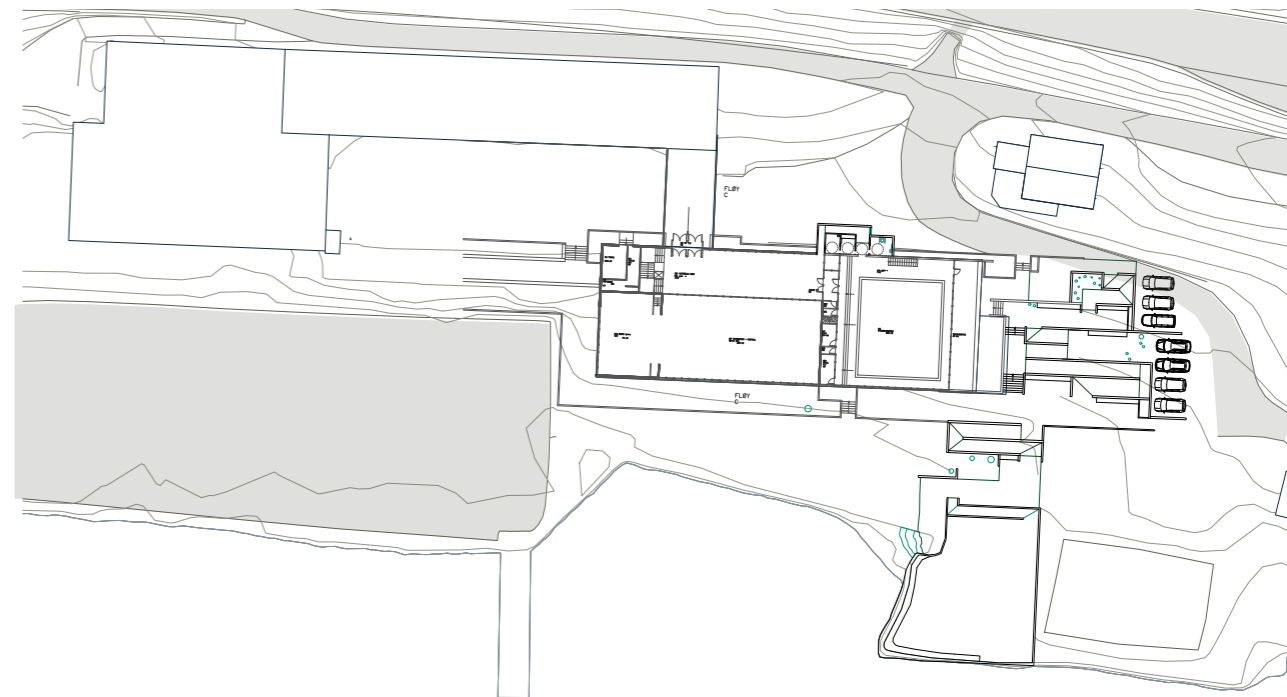

Kanskje størrelsen på bygget kun trenger å være lengden av rampen? ja.

Flytte parkeringen, og integrere den i uteområdet, slik at delene ned mot fjorden blir helt bilfrie og grønne.

Lange ramper for å kunne tilfredstille fallkravet på 1:15

Konstruksjonen

Gjennom arbeidet med garderobetilføyelsen var det lenge en diskusjon frem og tilbake om hva bygningen skulle bygges i. Det stod hovedsakelig i mellom stål eller betong.

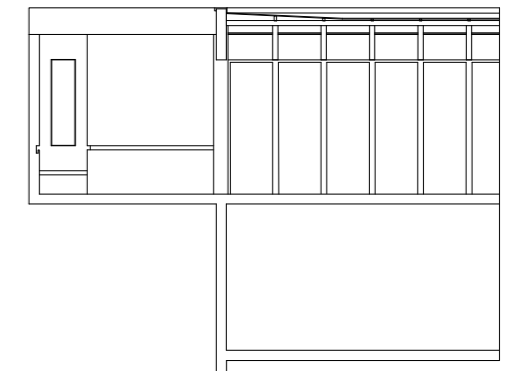
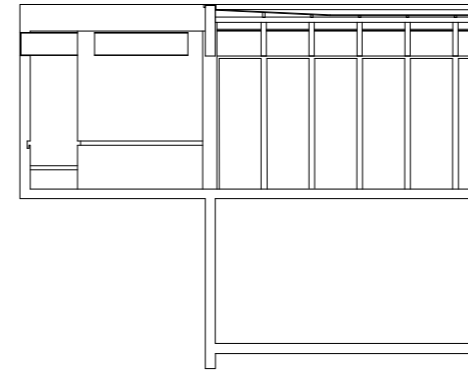
Grunnen til at jeg stod mellom disse to var at de til sammen utgjorde den vertikale hovedstrukturen i fløy C. De er også begge holdbare materialer, noe som var en del av essensen jeg ville føre videre.

Stålsøyler er lettere i oppbygging og uttrykk. Og kontrasten mellom det lette og tunge som vises i fløy C, og ellers i hele ungdomsskolen, var en tanke jeg ønsket å implementere i prosjektet mitt. Da var betongdekkene, både inne i garderobetilføyelsen og uteområdene, den tunge basen og alt som stod opp fra

disse skulle være det lette. Dette var og en grunn til at jeg ville gjøre håndlistene, som jeg har nevnt før, enkle og lette i uttrykket. For å reflektere denne essensen til fløy C, det tung og lette, enkelheten skapt av kontrast.

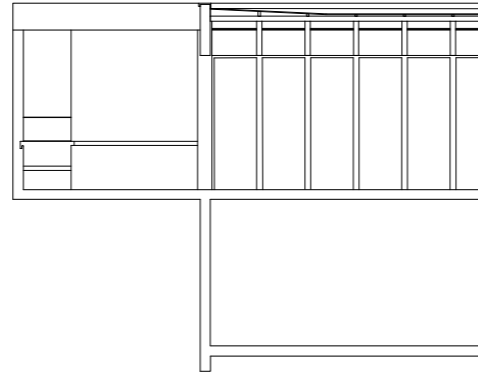
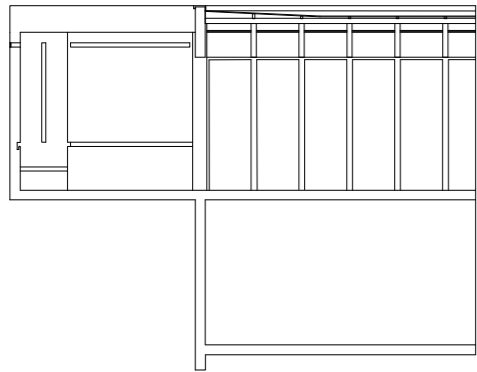
Derimot, siden jeg ville føre videre det enkle uttrykket til bygget, igjennom å ha enkle, få og holdbare materialer, gikk tanken over på betong. Dette fordi det kan både brukes som konstruksjon, men og som kledning. Det er noe fint med at det ikke trengs å kles på et ekstra lag, noe man måtte ha gjort med stål. Samtidig som det er noe fint i å kunne se det bærende, og slik lese selve konstruksjonen i bygningen. Noe man kan i den eksisterende fløy C.

Valget falt derfor på betong til slutt, men muligheten og tanken om stål, var fremdeles noe som kunne ha fungert.

Forslag til ulik plassering av vinduer

Materialitet

Tynne lyslisser

Utover i semesteret ble det mer og mer tydelig at store deler av prosjektet lå i detaljene; i materialene og møtene mellom det nye og det gamle. Hvordan det skal fungere sammen, samtidig som det viser at det er noe nytt og annet.

Å bestemme hvordan man skulle restaurere og behandle det eksisterende var og en del av denne prosessen. Min tilnærming, med tanke på de analysene jeg gjorde i registreringsprosessen ble den at man restaurerer materialene slik de er i dag, da mye av det er originalt og bygget får tilbake sitt tenkte uttrykk.

Mange av undersøkelsene i hvilket materiale som kunne passe ble gjort gjennom collager hvor man blandet det nye og det gamle.

Gjennom registreringsrapporten ble det tydelig at tankene bak det eksisterende handlet om fine og holdbare materialer,

utført i enkle grep, med rette linjer. Dette var en tanke jeg ville ta med inn i mitt prosjekt. Da dette tydet på å kunne være en del av den essensen jeg lette etter i bygget.

Så mitt ønske ble å finne materialer som samsvarte med dette, samtidig som det kunne være noe eget. Om det var i overflate, tekstur, fargenyanser eller materialitet.

Det var et mål at de tilføyde, nye materialene også skulle være taktile og behagelige.

De ulike farge og material valgene ble gjort ut ifra en tanke om at de skulle være gjennomgående i prosjektet. Men også slik at de ulike materialene skilte seg i luminans og kontrast, da det var viktig å kunne bruke dette i henhold til den universelle utformingen.

Utvendig

Uteområde i øst. sklisikker, lysgrå betong i møte med opprinnelig skifer.

Kunne håndlisten bare ha hengt fast, så det blir som om det omfavner det eksisterende?

Rundehåndlister for bedre taktilitet og grep.

Mulighet for rød betong som henter toner fra det røde opprinnelige treverket?

De ulike uttrykkene når betongen er blitt renset

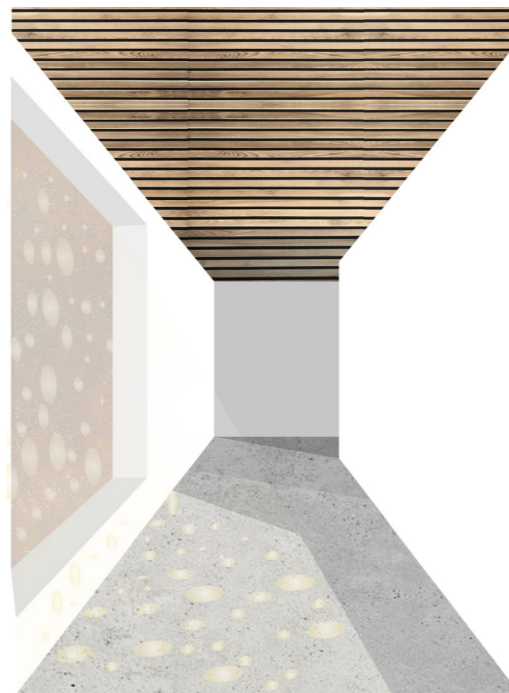
Forslag på fasade til garderobe tilbygget, 1:400

Se på ulike materialer, høyder; utrykk i tilbygge, 1:400

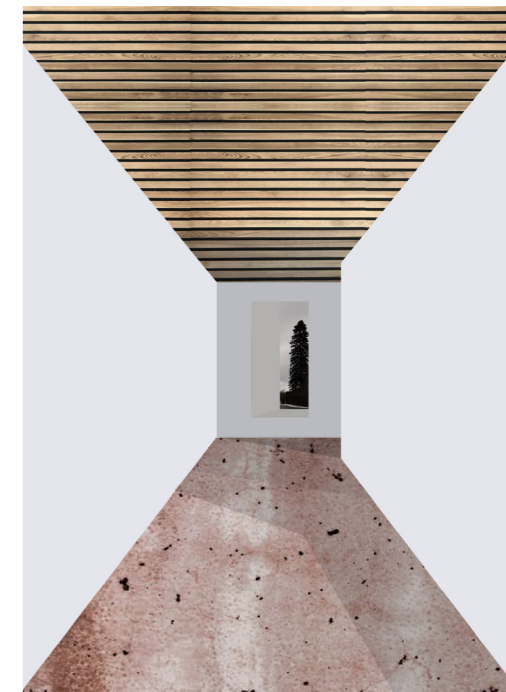
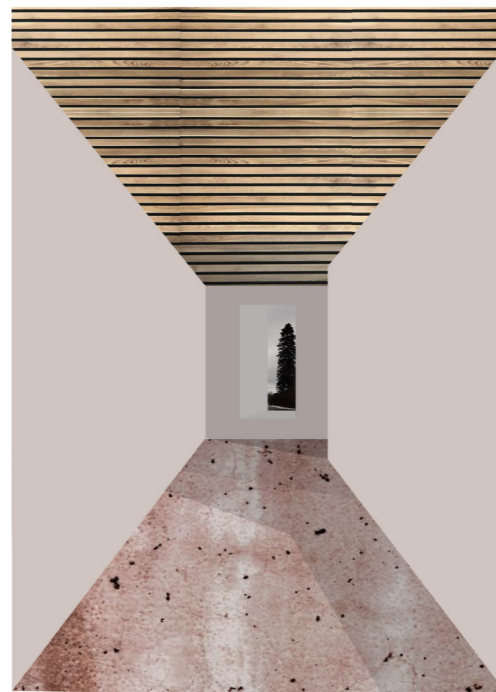
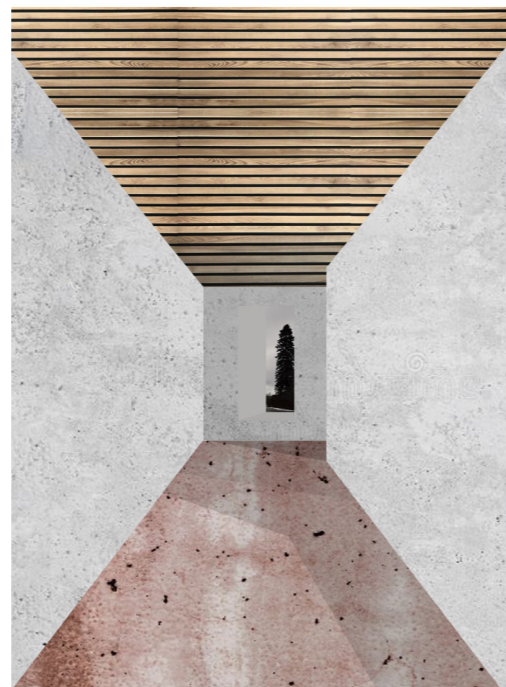

Innvendig

Innvendig i tilbygget. Skape lysspill med perforeringer i klednignen.

Tre i taket, slik som i eksisterende gangareal, men med et ulikt uttrykk. Lysere tre? Tynnere spiler? Heltre?

Vindu i enden av gangen som siktlinjje. gir mulighet for motlys, ikke bra for synsnedatte bruker av gangen.

Ulike puss og maling på veggene.

Bideliste

Resterende bilder er egne.

1. Olsen, Y. *Alfheim svømmehall.*
2. Schröder, K. *Alfheim svømmehall.*
3. Sollie, E. *Norges Idrettshøgskole.*
4. Hansen, O.B. *Norges Idrettshøgskole*
5. ATELIER XYZ. *Leca swimming pools.*
6. ATELIER XYZ. *Leca swimming pools.*
7. Tijana. *Bondi Icebergs.*
8. Corvette. *Bondi Icebergs.*

TILPASSING

Mulighetene i et eksisterende bygg og sted